

fiskevattenägarna

Sveriges fiskevattenägareförbund

Catch & Release – ett viktigt förvaltningsverktyg som kräver kunskap och ansvar

Återutsättning ska ske för fiskens och fiskbeståndens bästa

Catch & Release (C&R), att återutsätta fångad fisk, har blivit en viktig del av den moderna fiskförvaltningen. För många fiskevatten bidrar metoden till att bevara stora lekfiskar, stärka fiskbestånden och skapa ett långsiktigt attraktivt sportfiske.

Sveriges Fiskevattenägareförbund ser därför Catch & Release som ett viktigt förvaltningsverktyg – men endast när det används på rätt sätt. Vetenskapen visar tydligt att en återutsättning inte automatiskt innebär att fisken överlever eller återhämtar sig. Hur fisken fångas, hanteras och återutsätts är avgörande för utfallet.

Forskningen är tydlig – stressen börjar redan under drillningen

När en fisk drillas utför den ett extremt anaerobt arbete (muskelarbeta utan syre). Detta leder till en uppbyggnad av mjölksyra och en sänkning av blodets pH-värde. Luftexponering efter drillning avbryter fiskens gasutbyte via gälarna precis när den behöver syre som mest för att återhämta sig.

Vetenskapliga mätningar visar att luftexponering ökar återhämtningstiden avsevärt och kan leda till hjärtkollaps. Även om vissa studier pekar på att kortare luftexponering (under 60 sekunder) inte alltid ger omedelbar dödlighet för alla arter, rekommenderas starkt att begränsa tiden i luften till max 10–30 sekunder för att undvika fysiologisk stress och kognitiv påverkan.

Förbundet rekommenderar därför att fisk alltid landas så snabbt som möjligt med utrustning som är anpassad efter fiskens storlek, samt att fisken behålls i vattnet så att den kan syresätta sig. Det går att ta fina bilder och mäta fisken medans den är kvar i vattnet!

Sveriges Fiskevattenägareförbund

Borgmästaregatan 9
371 15 Karlskrona
0455 - 300 312

info@vattenagarna.se

www.fiskevattenagarna.se
www.varafiskevatten.se
www.fiskeratt.se

fiskevattenägarna

Sveriges fiskevattenägareförbund

Hantering av fisk överlever

Forskningen visar att den största risken för skador ofta uppstår efter att fisken landats.

Fiskens slemskikt är ett biologiskt skydd mot bakterier, svamp och parasiter. Om fisken hanteras med torra händer, läggs på marken eller utsätts för hårdhänt behandling skadas slemskiktet och risken för infektioner ökar.

Även gälarna är mycket känsliga. Att hålla fisken ovanför vattenytan under längre tid innebär att gälarna kollapsar samtidigt som syreupptaget upphör. Luftexponering har i flera studier visats vara en av de viktigaste faktorerna bakom ökad dödlighet efter återutsättning. Effekten blir särskilt stor när fisken redan är utmattad efter en lång drillning.

Praktiska tips för återutsättning:

1. **Drilla snabbt:** Använd tillräckligt kraftig utrustning för att landa fisken snabbt och undvika total utmattning.
2. **Kroka av i vattnet:** Om möjligt, ta loss kroken medan fisken fortfarande är under ytan.
3. **Hjälptill återhämtning:** Håll fisken upprätt i vattnet, gärna vänd mot strömmen, tills den själv visar tecken på muskelstyrka och simmar i väg. Tvinga inte fisken att simma innan den är redo.

Höga vattentemperaturer innebär betydligt större risker

Vattentemperaturen är en av de viktigaste faktorerna för om en återutsatt fisk överlever.

När vattnet blir varmt minskar syrehalten samtidigt som fiskens ämnesomsättning ökar. En fisk som redan är utmattad efter drillningen får därför svårare att återhämta sig. Vetenskapliga studier visar att dödligheten efter Catch & Release ökar tydligt vid höga vattentemperaturer, särskilt hos laxfiskar som öring, röding och lax. Liknande fysiologiska effekter har också dokumenterats hos andra arter.

Sveriges Fiskevattenägareförbund

Borgmästaregatan 9
371 15 Karlskrona
0455 - 300 312

info@vattenagarna.se

www.fiskevattenagarna.se
www.varafiskevatten.se
www.fiskeratt.se

fiskevattenägarna

Sveriges fiskevattenägareförbund

Förbundet anser därför att fiskevattenägare inför tillfälliga begränsningar eller avråda från riktat fiske under perioder med höga vattentemperaturer och låga syrehalter i sitt vatten.

- **Laxfiskar:** Vid temperaturer över 18–20°C ökar dödligheten dramatiskt efter återutsättning. Forskning på atlantlax visar att oddsen för dödlighet ökar med 1,38 för varje grad temperaturen stiger.
- **Övriga arter:** Studier på till exempel öring visar att dödligheten kan vara upp mot 69 % högre i vatten över 23°C jämfört med svalare vatten.

Förbundets råd: När ytvattentemperaturen närmar sig 18°C bör fiske efter känsliga arter som lax och öring begränsas eller helt undvikas och för gädda så bör man begränsa eller undvika riktat fiske när temperaturen når över 21 grader i mer än ett dygn. Abborren är mer värmetolerant och klarar temperaturer upp emot 28–30 grader.

Rätt utrustning minskar skadorna

Forskningen visar att valet av redskap påverkar både skaderisken och överlevnaden. Hullinglösa eller nedklämda hullingar underlättar avkrokningen och minskar vävnadsskador.

Förbundet rekommenderar därför:

- gummerade, knutlösa håvar,
- avkrokningsverktyg lätt tillgängliga (tex peang eller tång),
- kraftig utrustning som förkortar drillningstiden,
- hullinglösa eller nedklämda hullingar där det är lämpligt,

Catch & Release ersätter inte god fiskförvaltning

Återutsättning är inte ett mål i sig utan ett verktyg för en hållbar fiskförvaltning. Ett livskraftigt fiske skapas genom fungerande livsmiljöer, fria vandringsvägar, god vattenkvalitet, naturlig reproduktion och ett ansvarsfullt uttag av fisk.

För många fiskevattenägare innebär stora och återutsatta fiskar dessutom ett betydande värde. En stor gädda, gös eller öring kan bidra till reproduktionen under flera år samtidigt som den skapar attraktiva fiskeupplevelser och återkommande

Sveriges Fiskevattenägareförbund

Borgmästaregatan 9
371 15 Karlskrona
0455 - 300 312

info@vattenagarna.se

www.fiskevattenagarna.se
www.varafiskevatten.se
www.fiskeratt.se

fiskevattenägarna

Sveriges fiskevattenägareförbund

besök till landsbygden. Levande fisk har därför ofta ett större långsiktigt värde än den enskilda fångsten.

Sveriges Fiskevattenägareförbunds ståndpunkt

Sveriges Fiskevattenägareförbund stödjer Catch & Release när metoden används som ett kunskapsbaserat förvaltningsverktyg.

Vi anser att:

- återutsättning alltid ska ha ett tydligt biologiskt eller förvaltningsmässigt syfte,
- fiskens välfärd ska stå i centrum,
- hantering, drillning och avkrokning ska ske så skonsamt som möjligt,
- vattentemperatur och syreförhållanden alltid ska vägas in innan fisket bedrivs,
- fiskevattenägare/föreningar bör införa lokala regler som skyddar fiskbestånden under perioder då återutsättning innebär förhöjd dödlighet.

Ett hållbart sportfiske bygger på kunskap, respekt och ansvar. Den samlade forskningen visar att rätt utförd Catch & Release kan vara ett effektivt verktyg för att bevara starka fiskbestånd. Men samma forskning visar också att felaktig hantering kan leda till onödigt lidande och ökad dödlighet. Därför måste goda fiskemetoder vara en självklar del av framtidens fiskeförvaltning.

Tony Forsberg, förbundsdirektör Sveriges Fiskevattenägareförbund

Sveriges Fiskevattenägareförbund

Borgmästaregatan 9
371 15 Karlskrona
0455 - 300 312

info@vattenagarna.se

www.fiskevattenagarna.se
www.varafiskevatten.se
www.fiskeratt.se